

БЛОГИ І ВІКІ: ЦІННІСНА АМБІВАЛЕНТНІСТЬ

© Страшко І. В.

Зростання ролі соціальних медіа сервісів в житті людини, спричинене ними розширення способів комунікації, а також особливості диверсифікації буття людини у створюваному ними просторі є досить контрверсійними. Амбівалентний характер їх впливу на людину призводить або до заперечення їхнього конструктивного потенціалу, або ж, навпаки, зачарування від можливостей їх використання. Мета статті – розглянути позитивні і негативні аспекти комунікації та взаємодії у блогах і вікі. Їх дослідження як феноменів сьогодишньої дійсності, визначення їхнього потенціалу вимагають міждисциплінарного підходу та вивчення праць в галузі соціальної філософії, психології, психолінгвістики тощо. Зазначені соціальні медіа не тільки створюють нові умови для спілкування і самореалізації людини, але й впливають на формування та зміну її ціннісно-смыслових орієнтацій, трансформують її світогляд, спричиняють нівелювання меж між реальним і віртуальним. В цілому можна вважати, що блоги і вікі створюють інтерактивне віртуальне середовище, яке детермінує характер самоідентифікації та самореалізації людини. Відсутність просторових і часових меж для комунікації, миттєвий обмін інформацією, можливості конструювання ідентичності роблять блоги і вікі привабливим і популярним засобом взаємодії, характеризують змістовну і діяльну сутність перебування людини у просторі блогосфери, різноманітних вікі.

Ключові слова: соціальні медіа сервіси, блог, вікі, інтерактивність, комунікація, поведінка, свідомість, само-реалізація, самовираження.

Тема інформаційних впливів на формування, реалізацію сучасної людини, виявляється сьогодні надзвичайно **актуальною**, перш за все, з огляду на отримання відповіді на питання про способи її самовираження крізь призму реальності і «оцифрованості» буття, індикатором чого сьогодні стає ведення власного блогу, коментування блог-постів інших, запис і поширення подкастів в мережі, створення і контентне наповнення вікі-сторінок, спілкування у соціальних мережах.

Постановка проблеми. Експоненціальне зростання ролі глобальної мережі, соціальних сервісів та онлайн-додатків, спричинене ними розширення способів комунікації, а також особливості диверсифікації буття людини у створюваному ними просторі, у роботах як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників досить істотно різняться в оцінках: амбівалентний характер їх впливу на людину призводить або до заперечення їхнього конструктивного потенціалу, або ж, навпаки, зачарування від можливостей їх використання, перебування у їхньому просторі, що вже став сприйматися як «справжнє» середовище існування людини.

Дослідники відзначають, що сервіси та додатки на основі веб-технологій змінюють сприйняття людиною реальності, спричиняють фальсифікацію власного «Я», його заміни на безособову маску [4], деформацію соціальної та особистісної ідентичності [7], утруднюють повсякденне міжособистісне спілкування. Ховаючись від проблем реального буття у мережі, по-

ринаючи у світ сучасних веб-технологій, особистість стикається з дуже серйозними проблемами, оскільки її фізична, психологічна та соціальна складові переломлюються, перетворюючись у серйозні фактори ризику з точки зору не тільки наслідків такої комунікації, але й особистісного розвитку, – стверджує І.П. Кужелева-Саган [6, с. 274]. Піднімається питання ціннісних орієнтирів особистості у цьому цифровому «павутинні», адже багатьма перебування людини у ньому сприймається як занурення її у простір хаотичного середовища, в якому людина виступає як «...перфоманс» який прагне егозатвердити пріоритети свого креаційно-дискурсивного Его, похитнути підвалини соціума-держави-влади, радикально трансформувати психіку і поведінкові патерни за рахунок своїх способів вираження у віртуальному просторі...» [2, с. 17].

Інші намагаються досягнути творче виявлення присутності людини у інформаційно-насиченому просторі глобальної мережі, ресурси і функціональні характеристики якої породжують і протилежну тенденцію, пов'язану з відсутністю просторово-часових обмежень спілкування і взаємодії, з можливістю особистісного і професійного вдосконалення, творчості та саморозвитку, здійснення різноманітних видів діяльності [15; 13; 21].

Мета статті – розгляд блогів і вікі з точки зору конструктивних і деструктивних тенденцій їх використання людиною.

Зазначена мета змушує звернутися до робіт В. Волохонського, О. Горошко, І.Кужелевої-Саган, Л. Міхеєвої, С. Ягодзінського, M.N. K. Boulos, S. Wheeler, які піднімають питання розвитку і ролі соціальних мереж, специфіки функціонування веб-сервісів, блогів, вікі, їх поступове проникнення в усі сфери життєдіяльності людини, потенціал, загрози і ризики їх використання.

Виклад основного матеріалу.

Серед різноманітності соціальних сервісів Веб 2.0 (які ще називають соціальними медіа, з огляду на їх масовізацію, інтерактивність та мультимедійний контент, можливості взаємодії), кожен з яких має свою користувачську аудиторію, ми зупинимося на аналізі специфіки використання блогів і вікі, як найбільш поширених, соціально і комунікативно орієнтованих мережевих засобів комунікації.

Ми погоджуємося з С.М. Ягодзінським, який зазначає, що «предметом інтересу мережі та тих, хто отримує доступ до відповідної статистичної інформації, є потреби, бажання, пріоритети, попит середньозваженого споживача» [8, с.195]. Адже, загалом, соціальні сервіси, онлайн-додатки є індиферентними до людини, її віку, статі, соціального статусу, фізичного вигляду, мови, території проживання тощо. На наше переконання, більш доцільно підходити до аналізу можливостей глобальної мережі, сервісів та онлайн-додатків з позиції інструментального підходу, при якому вони мають розглядатися як засіб, інструмент, яким можна користуватися в залежності від поставлених цілей.

Ціннісні основи використання соціальних медіа сервісів, на наш погляд, становлять фундаментальні значимості і культурні смисли, які у формі світоглядних, моральних та професійних установок направляють і мотивують діяльність особистості у комунікативному середовищі, що створюється ними, сприяють її «конструюванню» як представника певної соціокультурної спільності, соціальної групи, колективу, стимулюють визнання власної унікальності. Водночас, саме ці можливості блогів і вікі (як соціальних, так і навчальних), актуалізують питання персональної ідентичності, звертають до осмислення нових умов прояву усвідомлення людини самою собою.

Серед різноманіття засобів зв'язку і комунікації, що мають особливу значимість для розуміння специфіки формування свідомості суспільства у еру Інтернет, – ICQ (англ. I seek you – «Я шукаю тебе»), служба миттєвих повідомлень), чати, форуми, електронна пошта, – саме блоги виконують особливу роль. Як цифрові джерела інформації, «платформа» для

спілкування, дискусій, ідейних «баталій», вони пройшли свій «еволюційний шлях», перетворившись із «традиційного» щоденника у один із найпоширеніших сьогодні соціальних сервісів.

Під блогами (з англ. blog), що набули поширення в американському сегменті Інтернету з кінця 90-х років минулого століття [3; 10], а сьогодні є одним з найпоширеніших соціальних сервісів у світі [3; 19], зазвичай розуміють відкриті записи, або пости одного або декількох авторів, що регулярно поповнюються новими постами-повідомленнями у зворотному хронологічному порядку [3; 18; 23]. У рамках даної роботи ми будемо дотримуватися наступного трактування блогів: розміщені на Інтернет-сайті (або його розділі) відкриті записи-пости різного характеру одного/декількох авторів, що характеризуються наявністю гіперпосилань, можливістю коментування і регулярно поповнюються новими у зворотному хронологічному порядку. За ступенем саморозкриття особистості і винятковості впливу на суспільство блог виступає не тільки (і не стільки) як мовний та екзистенціальний прецедент, індивідуальний авторський «проект», але й цілком може претендувати на самостійну роль, стати домінантою суспільних настроїв. Ведення блогу іноді розглядається як спосіб формування демократії [22] за межами засобів масової інформації, оскільки блогери, часто асоціюючись з неупередженістю думки, мають досить значний вплив на суспільне життя, навіть більший, ніж фахівці журналісти у своїй сфері [17].

У блогах, особливо персональних, можна спостерігати дискусію, у якій зіткнення особистого досвіду, причетність до життєвого світу Іншого, спричиняє не тільки саморозкриття блогера, але одночасно й рефлексію над власним життєвим досвідом, в якій беруть участь інші, що нерідко дозволяє більш чітко позначити, виявити проблеми реального буття людини, її внутрішнього світу [1]. Разом з тим, утримувати своє «Я» в соціальних мережах, блогах, твітерах стає все важче, вважає І.П. Кужелева-Саган, оскільки наростає ризик маніпулювання людьми. Крім того, дослідниця вважає, що ці нові соціальні медіа спричинили особливий тип екзистенційної кризи, оскільки для того, щоб відчувати свою значимість і присутність у реальному світі, людина потребує постійних комунікацій у віртуальному просторі мережі [6, с. 274].

Ведення блогу, на думку Л. Міхеєвої, стимулює «розпухання» уявного «Я» автора, стає перешкодою для дійсного «включення у символічні обміни і становлення мовного суб'єкта» [7, с. 29], адже досить часто у ці відносини виявляється залучена вже не стільки реальна людина,

яка диверсифікує способи «реєстрації» свого буття, скільки створений нею образ. Отже, у логіці викладеного, замість того, щоб допомогти блогеру повернутися у соціум, блог набуває ознак симулякру. Разом з тим, антиномія блогів реалізується у поєднанні можливостей створення суб'єктивного простору, виділенні власного «Я», персоніфікації глобального середовища, яке розчиняє людину у його нескінченному просторі, і функцій комунікативної взаємодії, інтеграції автора блогу в співтовариство блогосфери та глобальної мережі.

Блог, який майже ніколи не створюється для якогось певного, конкретного читача, містить інтерсуб'єктивну сприймаючу і віддзеркальовану підоснову, де відображеним, тобто, таким, що вже знаходиться на стадії виявленої самоактуалізації, є не тільки «Я», але й «Ми», обумовлене самим фактом наявності та повторюваності соціальних зв'язків. З іншого боку, фіксація персональної та соціальної емпірії, що часто має опис звичайних подій, життєвих історій, дозволяє говорити про процес його дискурсивного «вростання» у наративну канву [25]. Виступаючи як «монтажер власної життєвої історії» [7, с. 30], блогер «відбирає і певним чином компоує матеріал, що публікується ним в якості «постів»» [Там само].

Більш того, перенесення біографічного контексту особистості у наративний підтекст перетворюють блоги у екзистенційний варіант друкованої цифрової творчості і рефлексії у мережі, дозволяють трансформуватися у свого роду філософування. В останньому випадку структура його сторона проявлена визначеністю, певністю авторської думки, а мотиваційна – розширенням кола спілкування, адже автор блогу так чи інакше позиціонує себе (як аматор чи професійний блогер) за допомогою певної області інтересів і сфери своїх знань (спосіб життя, розваги, екологія, політика, наука, бізнес тощо). Тому блог сам по собі є формою опредметнення потенціалу людини, продуктом її самореалізації.

Разом з тим блоги, які «вбирають» у себе все різноманіття цифрової епохи, індивідуальних і соціальних особливостей блогера, також самоцінні, оскільки дозволяють людині наблизитися до розуміння себе самої, проявити себе, проаналізувати вибір свого шляху в житті. Індивідуальна оригінальність авторів блогів і віддзеркальовані можливості самих нарративів, як «екран» справжнього, чи вигаданого, однак з реалізованого авторського «Я», дозволяють розглядати блоги, як «майстерню», в якій, на думку дослідників [7], ведеться рутинна робота над собою, над своїм образом, «репутацією», що допомагає накопичити соціальний капітал зав-

дяки мережеві взаємодії у блогосфері, а потім використовувати його у реальному житті. Ведення блогу як бажання звернутися до Іншого, давати собі та іншим майже щоденний звіт, прагнучи записати, зберегти, утримати, а отже, прояснити сенс того, що відбувається у особистому житті, житті країни, робити це на відвертому і навіть інтимному рівні, стає сьогодні не тільки захопленням, але й одним з різновидів систематичної або епізодичної праці. Тому, можна сказати, що блог виступає не тільки як засіб конструювання образу «Я», «переміщеного» у мережу, але й як безпосередній процес самоконструювання, що відбувається спонтанно, тобто передбачає діалектику опосередкованого і безпосереднього, адже блогер контактує не тільки з глобальною аудиторією, але й зі своїм віртуальним, потенційно можливим, «емпіричним Я», з образом, який – поки що – не існує (а може й ніколи не буде існувати) у реальності, який відтворює певну її проєкцію, є її відображенням. Блог, у такому випадку, можна розглядати, як «механізм відбудовування і зміцнення «Я» у віртуальному середовищі» [7, с. 27], що дозволяє розглядити основну проблему сучасної людини – брак власного «Я». Можна сказати, що перетворення блогу у «генератор» нових смислів спричиняє «перерозподіл» смислового напруження, як у тексті блогу, так і у звичайному житті. Те, що створює віртуальний образ його автора [7, с. 30], оформлюється у вигляді висловлювань про життя і про самого себе. Можна припустити, що, спілкуючись з Іншим, блогер намагається стати собою, «зібрати» себе з безлічі фрагментів (фото, відео, текст). Він творить наративи особистого характеру з можливістю інтерактивного втручання у них, залишаючи місце для коментарів, бажаючи не просто бути почутим, але й зрозуміти себе за допомогою Іншого, знайти чи віднайти свою цілісність. Отже, можна вважати, що таке самовизначення слугує завданням набуття себе, формування внутрішньої гармонії. Саме ця можливість виділяє внутрішній світ людини, її самобутність, що може розкриватися у блогах більш вільно, більш відкрито, навіть зовсім несподіваним чином, ніж це має місце у реальному житті. Проте, почуття безмежної свободи, відчуття нових можливостей, не обмежених фізичними можливостями, соціальним статусом, просторово-часовою віддаленістю, надія реалізувати якості, не затребувані у реальному житті, що виникають у блогера, можуть, навпаки, досить негативно впливати на людину, адже вона опиняється неначе «вбудованою» у контекст постійної мережевої взаємодії, яка може нав'язувати іншу систему соціальних і культурних цінностей.

Іншим соціальним сервісом є вікі (від гайського *wiki-wiki* – «швидко» [12; 14; 24; 30]), які існують приблизно з 1995 року. Термін «вікі» іноді інтерпретується як акронім лексичної одиниці «те, що я знаю є» (англ. *what I know is*), який описує внесок знань, функцію зберігання та обміну [20, с. 32].

Сьогодні вже є десятки різних вікі, як автономних, так і тих, що є частиною іншого програмного забезпечення, з відкритим або закритим доступом. Одні надають можливості редагування, зміни, додавання або видалення матеріалу. Інші – тільки доступ до матеріалів, без отримання права управління та контролю [31]. Ми розглядаємо вікі як соціально орієнтоване програмне забезпечення на основі Інтернет-сторінок з можливістю спільного редагування та перерозподілу оригінального контенту. На наше переконання, таке трактування найбільш повно відображає суть даного феномену. На відміну від блогів, вікі мають домінантно просторову будову [14] і характеризуються відсутністю жорстко закодованої внутрішньої структури: вона трансформується у відповідності до потреб користувачів. Вікі-сторінки не представлені за замовчуванням у зворотному хронологічному, таксономічно-ієрархічному або будь-якому іншому заздалегідь встановленому порядку [14; 16; 30]. Мова гіпертекстової розмітки вікі є значно простішою, ніж у блогах, має простий текстовий синтаксис для створення нових сторінок і «зшивання» між внутрішніми сторінками [9; 12], які створюють мережу взаємопов'язаних тем [14; 30]. Вікі – атемпоральні, тобто вузли з інтерконективних текстових посилань змінюються не з часом, а в залежності від розвитку тексту, що редагується. До того ж, більшість вікі пропонують можливість пошуку інформації, у блогах такої опції немає [16].

Вікі характеризуються тими властивостями, які дослідники [26; 29] вважають ключовими для створення і ефективної роботи «практикуючих товариств», серед них: можливість віртуального доступу, різні види інтеракції (взаємодії і взаємовпливів людей і груп один на одного), легкість при обговоренні проблем, цінна інформація; зв'язок між різними предметними областями, можливість особистої та колективної творчості, демократичність, еволюція з плином часу.

Ми дотримуємося погляду, що вікі слугують ідеальним середовищем для самореалізації, оскільки є інформаційно-комунікативними «конструкціями», що викликають до життя феномени інтерактивності та співтворчості, завдяки яким пасивний споживач інформації перехо-

дить на активні позиції, виявляючи своє «Я», змінюючись, реалізуючи свій потенціал [26]. Саме інтерактивність спонукає користувача до виявлення свого «Я», надаючи визначального впливу цього семантико-мовного, інформативного, творчого середовища на процеси пошуку, виявлення та «розпізнавання» істини. У цьому випадку детермінуючими є зусилля самої людини, творче ставлення до поставленого завдання, і вікі-середовище, як умова і засіб для саморозвитку, що обумовлені включеністю людини у різні відносини, внаслідок специфіки самої вікі-сторінки, завдяки якій вибудовується гнучка взаємодія з безліччю вузлів.

Динамічність вікі-сторінки, як еволюційної, інформативної «конструкції», що взаємопов'язана зі всіма іншими сторінками вікі і безперервно перебуває у процесі становлення, відображає потоки інформації, що пересікаються у її віртуальному просторі та створюють складні структури [28], дозволяє розглядати її не тільки як відображення багатомірності людського мислення, думок, ідей, але й охарактеризувати взаємодію з нею як певну практику запису, комунікативну практику. Письмовий текст вікі-сторінки є способом фіксації, зберігання та передачі знань, саме в ньому проявляються комунікативні характеристики мови авторів; відбувається відтворення їхнього мовного буття, комунікативно-прагматичних намірів. У вікі-середовищі активність людини і її спрямованість на самореалізацію виступає на основі власних ціннісних орієнтацій, які виводять на основні, взаємозалежні і взаємообумовлені сфери діяльності, як окремої людини, так і співтовариства загалом. Ціннісним аспектом, на нашу думку, є вільна горизонтальна комунікація і самоорганізація вікі. Усі учасники спільноти мають можливість вільно формулювати думки для досягнення більш ефективної взаємодії та генерування ідей, коли важливим є не тільки і не стільки сама участь, але й той продукт, який створюється саме завдяки їхній спільній діяльності і взаємодії. Тому аксіологічний статус вікі, у першу чергу, проявляється у тому, що вони виступають як засіб накопичення і реалізації особистого інтелектуального потенціалу, соціальної взаємодії, колективного творення, спільного пізнання і навчання. Звідси ця свобода самовиявлення, анонімність, яка знімає авторське напруження і побоювання, не доказати щось важливе або бути неправильно зрозумілим, полегшує комунікативний зв'язок, створює можливість висвітлити точку зору найбільш послідовно і повно, сприяє відчуттю нових можливостей, особливо у невпевнених у собі людей.

Варто також враховувати динамічність вікі-середовища, відкритість, яка може призводити до появи недостовірної інформації. Разом з тим, вона ж дозволяє швидко виправити або відновити «якість» вікі-сторінки» [11], відредагувати текст у будь-який час після його створення.

Вікі дозволяють координувати дії авторів, використовуючи переваги зворотного зв'язку. Автор тексту вікі-сторінки може спостерігати дії інших, отримувати інформацію про їхні дії, впливати на їхню поведінку і домагатися узгодженості своїх дій з різними учасниками спільноти. Разом з тим, цей «колективний розум» дозволяє змінити погляди учасників вікі-спільноти на навколишній світ, впливати на трансформацію існуючої системи цінностей. Тому необхідно вести мову і про відповідальність самих суб'єктів комунікації, що дозволить ефективно регулювати негативну поведінку користувачів.

Особливу роль вікі відіграють у поширенні знань. Це величезний масив інформації, яка може бути корисною, якщо підходити до її вибору усвідомлено, цілеспрямовано. Відтак, потрібен аналіз самого знання, можливість спільної роботи над проектом людей, розділених територіальними та часовими рамками, свобода спілкування і взаємин [27]. Слід також пам'ятати, що це ко-

лективне знання має репрезентувати «...необхідні й спільні для всіх системи, поняття, способи, прийоми й правила побудови знання» [5, с. 64], тимчасом як особистісне знання може бути досягнутим завдяки процедурі осмислення та адекватній інтерпретації представленої інформації [Там само].

Отже, аналіз специфіки використання блогів і вікі дозволяє зробити наступні **висновки**: використання блогів і вікі у сучасному суспільстві породжує ряд протиріч, відкриваючи як нові творчі можливості для розвитку людини, самовираження та самореалізації, так і ризики, пов'язані з втратою змістовного спілкування у реальному житті, порушенням цілісного сприйняття реальності, з розмиванням меж між дійсним і уявним тощо. Разом з тим, відсутність просторових і часових меж для комунікації, миттєвий обмін інформацією, дистантність, можливості конструювання ідентичності, у якому знаходить вираз реалізація уявлень про себе, що не завжди можуть бути реалізовані у реальному житті, роблять їх привабливим і популярним засобом взаємодії, характеризують змістовно-діяльнісну сутність перебування людини у просторі блогосфери, різноманітних вікі.

Список використаних джерел

1. Волохонский В.Л. Психологические механизмы и основания классификации блогов [Электронный ресурс] // *Личность и межличностное взаимодействие в сети Internet. Блоги: новая реальность* / Под ред. Волохонского В.Л., Зайцевой Ю.Е., Соколова М.М. – СПб.: Издательство СПбГУ. – 2006. – С. 117-131. – Режим доступа: <http://volokhonsky.ru/internet/volokhonsky.pdf> (дата обращения: 17.02.2017).
2. Воронкова В.Г. Философия информационного общества в контексте глобализационных процессов современности / В.Г. Воронкова // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. – 2015. – № 61. – С. 13-23.
3. Горошко Е.И. Гендер и блоггика Интернета (психолингвистический анализ) [Электронный ресурс] / Е.И. Горошко // *Текстология.ru* – электронный журнал. – Режим доступа: <http://www.textology.ru/article.aspx?ald=75> (дата обращения: 23.02.2017).
4. Емелин В.А., Тхостов А.Ш. Вавилонская сеть: эрозия истинности и диффузия идентичности в пространстве интернета / В.А. Емелин, А.Ш. Тхостов // *Вопросы философии*. – 2013. – № 1. – С. 74-84.
5. Іщук С.М. Дискурси особистісної самореалізації в мережі / С.М. Іщук // *Вісник Національного Авіаційного Університету. Серія: Філософія. Культурологія*. – 2014. – № 1 (19) – С. 63-67.
6. Кужелева-Саган И.П. «Реперные точки» междисциплинарной рефлексии по проблематике влияния новых медиа на сознание и поведение молодежи / И.П. Кужелева-Саган // *Філософія освіти. Philosophy of Education: науковий журнал*. – 2013. – № 1. (12). С. 224–278.
7. Михеева Л. Психоаналитические аспекты авторепрезентации в блоге / Л. Михеева // *Digital Icons: Studie in Russian, Eurasian and Central European New Media*. – 2009. – Т. 1. – № 2. – С. 27-36.
8. Ягодзінський С.М. Соціокультурний потенціал глобальних інформаційних мереж [Текст]: дис ... д-ра філософ. наук: 09.00.03 / Сергій Миколайович Ягодзінський. – Київ, 2016. – 402 с.
9. Andersen P. What is Web 2.0? Ideas, technologies and implications for education [Electronic resource] / Paul Andersen // *JISC Technology and Standards Watch*, 2007. – Vol. 1. – № 1. – P. 1-64. – Access mode: <http://www.jisc.ac.uk/media/documents/techwatch/tsw0701b.pdf> (date of reference: 05.03.2017)
10. Blood R. *The Weblog Handbook: Practical Advice on Creating and Maintaining Your Blog* / R. Blood. Cambridge, Mass.:Perseus, 2002. – 144 p.
11. Boulos M. N. K. Wikis, blogs and podcasts: a new generation of Web-based tools for virtual collaborative clinical practice and education / M.N. K. Boulos, I. Maramba, S. Wheeler // *BMC medical education*. – 2006. – Vol. 6. – № 1. – P. 41.
12. Cunningham W. *Wiki Design Principles* [Electronic resource] / Ward Cunningham – Access mode: <http://c2.com/cgi/wiki?WikiDesignPrinciples> (date of reference: 04.02. 2017).

13. Dieu B., Stevens V. *Pedagogical affordances of syndication, aggregation, and mash-up of content on the Web* / B. Dieu, V. Stevens // *TESL-EJ*. – 2007. – Vol. 11. – №. 1. – P. 1-15.
14. Duffy P. *The use of blogs, wikis and RSS in education: A conversation of possibilities* [Electronic resource] / P. Duffy, A. Bruns – 2006. – Access mode: <http://eprints.qut.edu.au/5398/1/5398.pdf> (date of reference: 19.01. 2017).
15. Ebersach A. *Wiki: Web collaboration* / A. Ebersbach, M. Glaser, R. Heigl, A. Warta. – Springer; 2nd ed. 2008. – 483 p.
16. Fountain R. *Wiki pedagogy* / Renée Fountain // *Dossiers technopédagogiques*. – 2005. – P. 319-325.
17. Gillmor D. *We the media: Grassroots journalism by the people, for the people* [Text] / D. Gillmor. – «O'Reilly Media, Inc.», 2006. – 320 p.
18. Herring S. C. *Bridging the gap: A genre analysis of weblogs* [Electronic resource] / S.C. Herring, L.A. Scheidt, S. Bonus, E. Wright // *System sciences, 2004. proceedings of the 37th annual Hawaii international conference on*. – IEEE, 2004. – P. 11 pp. – Access mode: <http://douri.sh/classes/ics234cw04/herring.pdf> (date of reference: 11.03. 2017).
19. Kumar R. *Structure and evolution of blogspace* [Electronic resource] / R. Kumar, J. Novak, P. Raghavan, A. Tomkins // *Communications of the ACM*. – 2004. – Vol. 47. – №. 12. – P. 35-39. – Access mode: <http://www.tomkins.family/static/papers/src/KNR+04.pdf> (date of reference: 05.03.2017).
20. LaBonte J. *Parents' Guide to the Internet* / Jay LaBonte. – Pinecone Publishing; 1 edition, 2006. – 181 p.
21. McCullagh K. *Bloggling: self presentation and privacy* / K. McCullagh // *Information & communications technology law*. – 2008. – Vol. 17. – №. 1. – P. 3-23.
22. Nardi B.A. *Why we blog* [Electronic resource] / B.A. Nardi, D.J. Schiano, M. Gumbrecht, L. Swartz // *Communications of the ACM*. – 2004. – Vol. 47. – №. 12. – P. 41-46. – Access mode: http://psych.stanford.edu/~mgumbrec/Why_We_Blog.pdf (date of reference: 27.02. 2017).
23. Nowson S. *The language of weblogs: a study of genre and individual differences* [Electronic resource]: PhD Thesis / S. Nowson. – University of Edinburgh, 2006. – 279 p. – Access mode: <https://core.ac.uk/download/pdf/277047.pdf> (date of reference: 22.03. 2017).
24. Parker K. R., Chao J. T. *Wiki as a teaching tool* / K. R. Parker, J. T. Chao // *Interdisciplinary journal of knowledge and learning objects*. – 2007. – Vol. 3. – №. 1. – P. 57-72.
25. Rettberg J. W. *Bloggling* / J. W. Rettberg – Polity; 2 edition, 2013. – 192 p.
26. Ruth A., Houghton L. *The wiki way of learning* [Electronic resource] A. Ruth, L. Houghton // *Australasian journal of educational technology*. – 2009. – Vol. 25. – №. 2. – Access mode: http://www98.griffith.edu.au/dspace/bitstream/handle/10072/25638/55788_1.pdf?sequence=1 (date of reference: 23.03. 2017).
27. Schwartz L. *Educational wikis: Features and selection criteria* [Electronic resource] / Linda Schwartz, Sharon Clark, Mary Cossarin, and Jim Rudolph // *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*. – 2004. – Vol. 5. – №. 1. – Access mode: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/viewArticle/163/244> (date of reference: 12.03. 2017).
28. Sykes J. M. *Web 2.0, synthetic immersive environments, and mobile resources for language education* / J.M. Sykes, A. Oskoz, S.L. Thorne // *Calico Journal*. – 2008. – Vol. 25. – №. 3. – P. 528-546.
29. Wenger E. *Supporting communities of practice* [Electronic resource] / Etienne Wenger // *A survey of community-oriented technologies*. – 2001. – Access mode: https://guard.canberra.edu.au/opus/copyright_register/repository/53/153/01_03_CP_technology_survey_v3.pdf (date of reference: 25.03. 2017).
30. West J.A., West M.L. *Using wikis for online collaboration: The power of the read-write web* / James A. West, Margaret L. West. – John Wiley & Sons, 2009. – 160 p.
31. Wiki [Electronic resource]. – Access mode: <https://en.wikipedia.org/wiki/Wiki> (date of reference: 13.03. 2017).

REFERENCES

1. Volokhonskiy V.L. *Psikhologicheskiye mekhanizmy i osnovaniya klassifikatsii blogov* [Electronic resource] // *Lichnost' i mezhluchnostnoye vzaimodeystviye v seti Internet. Blogi: novaya real'nost'* / Pod red. Volokhonskogo V.L., Zaytsevoy YU.Ye., Sokolova M.M. – SPb.: Izdatel'stvo SPbGU. – 2006. – S. 117-131. – Access mode: <http://volokhonsky.ru/internet/volokhonsky.pdf> (date of reference: 17.02.2017).
2. Voronkova V.G. *Filosofiya informacionnogo obshchestva v kontekste globalizatsionnykh processov sovremenosti* / V.G. Voronkova // *Gumanitarniy visnyk Zaporizkoyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi*. – 2015. – №. 61. – S. 13-23.
3. Goroshko Ye.I. *Gender i bloggika Interneta (psikholingvisticheskiy analiz)* [Electronic resource] / Ye.I. Goroshko // *Tekstologiya.ru – elektronnyy zhurnal*. – Access mode: <http://www.textology.ru/article.aspx?ald=75> (date of reference: 23.02.2017).
4. Yemelin V.A., Tkhostov A.SH. *Vavilonskaya set': eroziya istinnosti i diffuziya identichnosti v prostranstve interneta* / V.A. Yemelin, A.SH. Tkhostov // *Voprosy filosofii*. – 2013. – №. 1. – S. 74-84.
5. Íshchuk S.M. *Diskursi osobistisnoï samorealizatsii v merezhi* / S.M. Íshchuk // *Visnik Natsional'nogo Aviatstynogo Universitetu. Seriya: Filosofiya. Kul'turologiya*. – 2014. – №. 1 (19) – S. 63-67.

6. Kuzheleva-Sagan I.P. «*Repertynyye tochki*» mezhdistsiplinarnoy refleksii po problematike vliyaniya novykh media na soznaniye i povedeniye molodezhi / I.P. Kuzheleva-Sagan // *Filosofiya osvity. Philosophy of Education: naukoviy zhurnal*. – 2013. – №. 1. (12). S. 224–278.
7. Mikheyeva L. Psikhoanaliticheskiye aspekty avtoreprezentatsii v bloge / L. Mikheyeva // *Digital Icons: Studie in Russian, Eurasian and Central European New Media*. – 2009. – T. 1. – №. 2. – S. 27-36.
8. Yahodzins'kyi S.M. Sotsiokul'turnyy potentsial hlobal'nykh informatsiynykh merezh [Tekst]: dys ... d-ra filosof. nauk: 09.00.03 / Serhiy Mykolayovych Yahodzins'kyi. – Kyiv, 2016. – 402 s.
9. Andersen P. What is Web 2.0? Ideas, technologies and implications for education [Electronic resource] / Paul Andersen // *JISC Technology and Standards Watch*, 2007. – Vol. 1. – №. 1. – P. 1-64. – Access mode: <http://www.jisc.ac.uk/media/documents/techwatch/tsw0701b.pdf> (date of reference: 05.03.2017)
10. Blood R. *The Weblog Handbook: Practical Advice on Creating and Maintaining Your Blog* / R. Blood. Cambridge, Mass.:Perseus, 2002. – 144 p.
11. Boulos M. N. K. Wikis, blogs and podcasts: a new generation of Web-based tools for virtual collaborative clinical practice and education / M.N. K. Boulos, I. Maramba, S. Wheeler // *BMC medical education*. – 2006. – Vol. 6. – №. 1. – P. 41.
12. Cunningham W. *Wiki Design Principles* [Electronic resource] / Ward Cunningham – Access mode: <http://c2.com/cgi/wiki?WikiDesignPrinciples> (date of reference: 04.02. 2017).
13. Dieu B., Stevens V. Pedagogical affordances of syndication, aggregation, and mash-up of content on the Web / B. Dieu, V. Stevens // *TESL-EJ*. – 2007. – Vol. 11. – №. 1. – P. 1-15.
14. Duffy P. *The use of blogs, wikis and RSS in education: A conversation of possibilities* [Electronic resource] / P. Duffy, A. Bruns – 2006. – Access mode: <http://eprints.qut.edu.au/5398/1/5398.pdf> (date of reference: 19.01. 2017).
15. Ebersach A. *Wiki: Web collaboration* / A. Ebersbach, M. Glaser, R. Heigl, A. Warta. – Springer; 2nd ed. 2008. – 483 p.
16. Fountain R. *Wiki pedagogy* / Renée Foutain // *Dossiers technopédagogiques*. – 2005. – P. 319-325.
17. Gillmor D. *We the media: Grassroots journalism by the people, for the people* [Text] / D. Gillmor. – «O'Reilly Media, Inc.», 2006. – 320 p.
18. Herring S. C. *Bridging the gap: A genre analysis of weblogs* [Electronic resource] / S.C. Herring, L.A. Scheidt, S. Bonus, E. Wright // *System sciences, 2004. proceedings of the 37th annual Hawaii international conference on*. – IEEE, 2004. – P. 11 pp. – Access mode: <http://douri.sh/classes/ics234cw04/herring.pdf> (date of reference: 11.03. 2017).
19. Kumar R. *Structure and evolution of blogspace* [Electronic resource] / R. Kumar, J. Novak, P. Raghavan, A. Tomkins // *Communications of the ACM*. – 2004. – Vol. 47. – №. 12. – P. 35-39. – Access mode: <http://www.tomkins.family/static/papers/src/KNR+04.pdf> (date of reference: 05.03.2017).
20. LaBonte J. *Parents' Guide to the Internet* / Jay LaBonte. – Pinecone Publishing; 1 edition, 2006. – 181 p.
21. McCullagh K. *Bloggng: self presentation and privacy* / K. McCullagh // *Information & communications technology law*. – 2008. – Vol. 17. – №. 1. – P. 3-23.
22. Nardi B.A. *Why we blog* [Electronic resource] / B.A. Nardi, D.J. Schiano, M. Gumbrecht, L. Swartz // *Communications of the ACM*. – 2004. – Vol. 47. – №. 12. – P. 41-46. – Access mode: http://psych.stanford.edu/~mgumbrec/Why_We_Blog.pdf (date of reference: 27.02. 2017).
23. Nowson S. *The language of weblogs: a study of genre and individual differences* [Electronic resource]: PhD Thesis / S. Nowson. – University of Edinburgh, 2006. – 279 p. – Access mode: <https://core.ac.uk/download/pdf/277047.pdf> (date of reference: 22.03. 2017).
24. Parker K. R., Chao J. T. *Wiki as a teaching tool* / K. R. Parker, J. T. Chao // *Interdisciplinary journal of knowledge and learning objects*. – 2007. – Vol. 3. – №. 1. – P. 57-72.
25. Rettberg J. W. *Bloggng* / J. W. Rettberg – Polity; 2 edition, 2013. – 192 p.
26. Ruth A., Houghton L. *The wiki way of learning* [Electronic resource] / A. Ruth, L. Houghton // *Australasian journal of educational technology*. – 2009. – Vol. 25. – №. 2 – Access mode: http://www98.griffith.edu.au/dspace/bitstream/handle/10072/25638/55788_1.pdf?sequence=1 (date of reference: 23.03. 2017).
27. Schwartz L. *Educational wikis: Features and selection criteria* [Electronic resource] / Linda Schwartz, Sharon Clark, Mary Cossarin, and Jim Rudolph // *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*. – 2004. – Vol. 5. – №. 1. – Access mode: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/viewArticle/163/244> (date of reference: 12.03. 2017).
28. Sykes J. M. *Web 2.0, synthetic immersive environments, and mobile resources for language education* / J.M. Sykes, A. Oskoz, S.L. Thorne // *Calico Journal*. – 2008. – Vol. 25. – №. 3. – P. 528-546.
29. Wenger E. *Supporting communities of practice* [Electronic resource] / Etienne Wenger // *A survey of community-oriented technologies*. – 2001. – Access mode: https://guard.canberra.edu.au/opus/copyright_register/repository/53/153/01_03_CP_technology_survey_v3.pdf (date of reference: 25.03. 2017).
30. West J.A., West M.L. *Using wikis for online collaboration: The power of the read-write web* / James A. West, Margaret L. West. – John Wiley & Sons, 2009. – 160 p.
31. *Wiki* [Electronic resource]. – Access mode: <https://en.wikipedia.org/wiki/Wiki> (date of reference: 13.03. 2017).

СТРАШКО И.В. – кандидат философских наук, старший преподаватель кафедры романо-германской филологии Национального педагогического университета имени М.П. Драгоманова (Киев, Украина)
E-mail:iryna.strashko@gmail.com

БЛОГИ И ВИКИ: ЦЕННОСТНАЯ АМБИВАЛЕНТНОСТЬ

Возрастание роли социальных медиа сервисов в жизни людей, вызванное ими расширение способов коммуникации, а также особенности диверсификации бытия в создаваемом ими пространстве есть довольно противоречивыми. Амбивалентный характер их воздействия на человека приводит либо к отрицанию их конструктивного потенциала, или же, наоборот, к переоценке возможностей их использования. Цель статьи – рассмотреть позитивные и негативные аспекты коммуникации и взаимодействия в блогах и вики. Их рассмотрение как феноменов сегодняшней действительности, определение их потенциала требуют междисциплинарного подхода и изучения работ в области социальной философии, психологии, психолингвистики и др. Указанные социальные медиа не только создают новые условия для общения и самореализации человека, но и влияют на формирование и изменение его ценностно-смысловых ориентаций, трансформируют его мировосприятие, приводят к стиранию граней между реальным и виртуальным. В целом можно считать, что блоги и вики создают интерактивную виртуальную среду, которая детерминирует характер самоидентификации и самореализации человека. Отсутствие пространственных и временных границ для коммуникации, мгновенный обмен информацией, возможности конструирования идентичности делают блоги и вики привлекательным и популярным средством взаимодействия, характеризуют содержательную и деятельностную сущность пребывания человека в пространстве блогосферы, различных вики.

Ключевые слова: социальные медиа сервисы, блог, вики, интерактивность, коммуникация, поведение, сознание, самореализация, самовыражение.

Strashko, Iryna – Candidate of Philosophical Sciences, Senior Lecturer, Chair of Romance and Germanic Philology, National Pedagogical Dragomanov University (Kyiv, Ukraine), e-mail:iryna.strashko@gmail.com

BLOGS AND WIKIS: AXIOLOGICAL AMBIVALENCE

The growing role of social media in people's lives, expansion of the ways of communicating caused by them, as well as the peculiarities of the diversification of being in the space created by them, are rather contradictory. The ambivalence of their impact on man leads either to denying their constructive potential or, conversely, to overestimating their possibilities. The purpose of the paper was to analyze positive and negative aspects of communication and interaction in blogs and wikis. Their consideration as today's reality phenomena, the determination of their potential requires an interdisciplinary approach and a study of works in the field of social philosophy, psychology, psycholinguistics, etc. These social media not only create new conditions for communication, and self-realization, but also influence the formation, development, and change of people's value-semantic orientations, transform their worldview, may lead to blurring the boundaries between reality and virtuality. It can be assumed that blogs and wikis create an interactive virtual environment, which determines self-identification and self-realization of man. The absence of spatial and temporal boundaries for communication, instant information exchange, possibilities to build an identity make blogs and wikis an engaging means of interaction, characterize the content and activity essence of man's being in the blogosphere and various wikis.

Keywords: social media, blog, wiki, interactivity, communication, behavior, consciousness, self-realization, self-expression.

Рекомендовано до публікації д-р філос.наук, проф. Пунченко О.П.
Дата надходження 22. 03.2017